

Özgürlük Kahramanı Leonard Liggio*

Atilla Yayla

Prof. Dr. | İstanbul Ticaret Üniversitesi Öğretim Üyesi, LDT Yönetim Kurulu Başkanı

liberal düşünce Yıl 20, Sayı 78, Bahar 2015, s. 181 - 183

14 Ekim 2014'te, Amerikalı bir akademisyen olan Leonard P. Liggio vefat etti. Onun ölümüyle, sanırım, dünya özgürlük mücadelesi tarihinin bir dönüm noktasına gelindi. Leonard Liggio, bir döneme damgasını vurmuş tarihî bir şahsiyet olarak, ölümüyle, Hayek, Rand, Rothbard, Buchanan gibi isimlerin önemli roller oynadığı bir devri kapattı.

Leonard Liggio benim çok değer verdiğim bir arkadaşım. Onunla 1993'te, Atlas Economic Research Foundation'ın bir toplantısı münasebetiyle ABD'ye yaptığım ilk ziyarette tanıştım. Sonraki yıllarda daima temas hâlinde olduk ve dünyanın çe-

şitli yerlerinde değişik toplantılarda karşılaştık. Kendisini hocam olarak gördüm, benimsedim ve hem muazzam bilgi birikiminden hem de sakin bir güç olarak merkezine oturduğu bir uluslararası özgürlük mücadelesi ağındaki te-

* Yazının Orijinali, 15 Kasım 2014 tarihinde Yeni Şafak Gazetesi'nde yayınlanmıştır.

maslarından yararlandım. Onsuz bir dünyanın onun yaşadığı ve çalıştığı bir dünyadan farklı olacağını biliyorum. Ne yazık ki yapacak bir şey yok. Artık yola Leonard'ın fizikî varlığı aramızda olmaksızın devam edeceğiz ama, kuşkusuz, onun fikrî ve manevî mirası her zaman dünyanın her yanındaki özgürlük savaşçılarıyla birlikte olacak. Leonard Liggio dindar bir Katolikti ve, inanıyorum ki, yakın arkadaşı Ralph Raico'nun dediği gibi, inandığı Yaradani ile sonsuzlukta buluşacaktır.

L. Liggio'nun özgürlük sevdası 1950'lerde ABD'de Robert Taft'ın 1952 başkanlık kampanyasıyla başladı. O zamanlar siyasetin bir ülkenin özgürleşmesinde belki de ana veya en etkili yol olduğuna inanmaktaydı. Liggio sonraki yıllarda bu görüşten uzaklaştı ve aktif politikaya daha mesafeli durdu. İlgi ve faaliyetlerini akademik alanda yoğunlaştırdı ve sadece ABD'de değil dünyanın her yerinde özgürlük mücadelesini tüm gücüyle teşvik etmekten geri kalmadı. Ayn Rand ve Murray Rothbard gibi isimlerle beraberlikleri de oldu, fakat Rand'ın militan ateizminden de Rothbard'ın saldırgan ve aşağılayıcı dilinden de hoşlanmadı. O her zaman terbiyeli bir dil kullandı ve hangi görüşten olursa olsun insanlara saygı gösterdi. Raico'nun işaret ettiği üzere, başka insanlara yardımcı olurken aslında kendi ruhunu da mükemmelleştirmeye çalışıyordu.

Liggio tevazu sahibi bir insandı. Bilgi birikimi tevazusuyla ters oranlıydı. Onu tanıyan birçok kişi bilmediği bir şey olmadığını düşünürdü. Hem fikir hem aksiyon bakımından öncüydü. Meselâ, 19. Yüzyıl Fransız liberal okulunun İngilizce konuşulan dünyaya tanıtılmasına o öncülük etti. M. Rothbard'ı (ve R. Raico'yu) tarihsel revizyonizmle tanıştıran da Leonard'dı. Rothbard da bunu birkaç defa sözlü ve yazılı olarak ifade etti. Raico ise her zaman Leonard ile çok yakın oldu. Liggio İslam'a ve Müslümanlara karşı da hiçbir zaman önyargılı davranmadı. Bunun sebeplerinden biri, belki de, inançlı bir Katolik olmasıydı. Müslümanlıkla liberal siyasal – ekonomik sistem arasında doğal ve giderilemez bir uyumsuzluk görmedi. Liberal Düşünce Topluluğu'nu hep destekledi ve hem kurum olarak LDT'ye hem de LDT'nin bireysel mensuplarına her gerektiğinde yardımcı oldu. Özlem Çağlar Yılmaz ve Prof. Dr. Bekir Berat Özipek Leonard'ın buna yönelik gayretlerinin diğer şahitleridir.

Leonard tüm dünyayı kucaklayan özgürlük mücadelesi ağında yer alan hemen herkesi şahsen bilir ve takip ederdi. ABD'deki bütün önemli kurumsal teşebbüslerde yer aldı. Başkan veya üye olarak görev yaptı. CATO Institute, Institute for Humane Studies, Atlas Economic Research Foundation bunların başlıcalarıdır. Leonard, Hayek tarafından 1947'de kurulan ve dünya liberallerinin çatı entelektüel platformu olan Mont Pelerin Cemiyeti'nin genel

toplantılarına ilk defa 1958 yazında iştirak etti. Yıllarca Cemiyet'in çeşitli kademelerinde yer aldı. 2010 - 12'de onun başkanlığını yaptı. Institute for Humane Studies'de istikbal vaat eden genç liberalleri akademik - fikrî hayata yönlendirdi. Dünyadaki en aktif ve başarılı klasik liberal vakıflardan olan Liberty Fund'ın mütevelli heyetine girdi. Klasik liberaller tarafından kurulan Guatemala'daki Universidad Francisco Marroquin'de ziyaretçi profesördü. Liberal Düşünce Topluluğu'nun uluslararası danışman heyetindeydi.

Leonard Liggio'nun vefatı dünya özgürlük mücadelesi için büyük bir kayıp. Ancak, bu vefat, elbette, mücadelenin bittiği anlamına gelmiyor. Özgürlük sevdalıları yoluna devam edecektir. Leonard, Mont Pelerin Cemiyeti'nin 2012 genel toplantısının Başkanlık Konuşması'nda, "korkarım, klasik liberaller entelektüel kamu önünde bir bilimsel güç olarak zayıflıyor" dedi ve genç liberalleri dar meselelere odaklanmak yerine (Hayek'in "Özgürlüğün Anayasası" (BigBang Yayınları) ve Friedman'ın "Kapitalizm ve Özgürlük" (Plato Film Yayınları) kitaplarında ortaya serilmiş geniş bir yelpazede akademik dünyanın ilgisini çekecek çalışmalar yapmaya davet etti.

Leonard Liggio'yu tanımak ve onunla arkadaş olmak, bu dünyada başıma gelen en iyi şeylerden biriydi.